

Natalia Ginzburg

Beste Michele

Vertaling Jan van der Haar

Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam

Eerste hoofdstuk

Een vrouw met de naam Adriana kwam uit bed in haar nieuwe huis. Het sneeuwde. Die dag was ze jarig. Ze werd drieënveertig. Het huis stond midden in het open veld. In de verte zag je het dorp, op een heuveltje. Het dorp lag twee kilometer verderop. De stad vijftien kilometer. Sinds anderhalve week woonde zij in dat huis. Ze schoot een peignoir van tabakskleurige, doorzichtige stof aan. Ze stak haar lange, smalle voeten in een paar tabakskleurige uitgelopen sloffen met een heel versleten, smoezelig wit bontrandje. Ze liep de keuken in en maakte een kopje Bimbo-gerstkoffie, en doopte daar biscuitjes in. Op de tafel lagen appelschillen en ze verzamelde ze in een krant voor konijnen die ze nog niet had, maar wel verwachtte, omdat de melkboer ze had beloofd. Toen ging ze naar de woonkamer en zwaaide de luiken open. In de spiegel achter de bank begroette en begluurde ze haar lange gestalte, haar korte, golvende koperkleurige haar, het kleine hoofd en de lange, stevige nek, de groene, grote, sombere ogen. Toen ging ze aan het bureau zitten en schreef een brief aan haar enige zoon.

‘Beste Michele,’ schreef ze, ‘ik schrijf allereerst om te zeggen dat je vader ziek is. Ga hem op-

zoeken. Hij zegt dat hij je al dagen niet heeft gezien. Ik ben er gister heen geweest. Het was de eerste donderdag van de maand. Ik wachtte op hem bij Canova en daar was telefoon van de huisbediende dat hij ziek was. Daarom ben ik boven gaan kijken. Hij lag op bed. Ik vond hem er niet best uitzien. Hij heeft wallen en een lelijke kleur. Hij heeft maagklachten. Hij eet niets meer. Natuurlijk rookt hij nog wel.

Als je hem gaat opzoeken, breng dan niet je bekende vijftientig paar vieze sokken mee. De huisbediende, Enrico of Federico of hoe hij ook heet, kan je vuile was op dit moment niet aan. Hij is warrig en wazig. Hij doet 's nachts geen oog dicht omdat je vader roept. Daarbij is hij voor het eerst huisbediende, want daarvoor werkte hij in een garage. Daarbij is het een complete sukkel.

Als je veel wasgoed hebt, breng dat dan naar mij. Ik heb een poetsvrouw die Cloti heet. Ze is vijf dagen geleden gekomen. Ze is niet aardig. Aangezien ze altijd een lang gezicht trekt en de situatie met haar al op het randje is, kan het mij niet veel schelen als je aan komt zetten met een tas was- en strijkgoed en kun je dat doen. Maar weet wel dat er ook vlak bij het souterrain waar je woont goede wasserettes bestaan. En je bent oud en wijs genoeg om voor jezelf te zorgen. Binnenkort word je tweeëntwintig. Tussen twee haakjes, vandaag

is het mijn verjaardag. Van de tweeling heb ik pantoffels gekregen. Maar ik ben te veel verkocht aan mijn oude. Ik wilde nog zeggen dat als je zelf elke avond zakdoek en kousen wast, in plaats van ze wekenlang onder je bed te stoppen, dan zou dat fijn zijn, maar dat heb ik je nog nooit aan je verstand kunnen peuteren.

Ik heb de dokter afgewacht. Ene Povo of Covo, dat kon ik niet verstaan. Hij woont op de bovenverdieping. Wat hij van je vaders ziekte denkt, heb ik niet begrepen. Hij zegt dat het om een maagzweer gaat en dat wisten we al. Hij zegt dat hij naar het ziekenhuis moet, maar daar wil je vader niet van horen.

Misschien vind je dat ik bij je vader zou moeten intrekken en hem zou moeten verzorgen. Dat vind ik soms ook, maar ik denk niet dat ik het ga doen. Ik ben bang van ziekten. Ik ben bang van andermans ziekten, van de mijne niet, maar ik heb nooit erge ziekten gehad. Toen mijn vader diverticulitis had, ben ik naar Nederland gereisd. Maar ik wist best dat het geen diverticulitis was. Het was kanker. Dus toen hij stierf, was ik er niet bij. Daar maak ik me wel verwijten over. Maar het is zo dat we op een bepaald moment van ons leven al die verwijten als biscuitjes in de ochtendkoffie dopen.

Als ik daar morgen met mijn koffer aan kwam

zetten, weet ik niet hoe je vader zou reageren. Al jaren doet hij verlegen tegen mij. Ik ben tegen hem ook verlegen geworden. Er is niets ergers dan verlegenheid tussen twee mensen die elkaar verafschuwd hebben. Ze hebben elkaar niets meer te zeggen. Ze zijn elkaar dankbaar dat er niet wordt gebeten en gekrabd, maar zulke dankbaarheid vindt geen uitweg in woorden. Na onze scheiding van tafel en bed hebben je vader en ik die beschaafde zeurgewoonte gekregen om elkaar elke eerste donderdag van de maand te ontmoeten voor thee bij Canova. Een gewoonte die niets was voor hem en niets voor mij. Die was ons aanbevolen door die neef van hem, Lillino, die advocaat in Mantua is, en hij luistert altijd naar die neef. Volgens zijn neef moesten wij twee goede relaties onderhouden en elkaar af en toe treffen om gemeenschappelijke belangen te bespreken. Maar die uren in Canova waren een kwelling voor je vader en mij. Omdat je vader in zijn chaos een methodisch mens is, had hij bepaald dat we van vijf tot halfacht aan dat tafeltje moesten blijven zitten. Af en toe keek hij zuchtend op zijn horloge en dat was voor mij vernederend. Hij ging onderuit zitten en krabde op zijn donkere, ongekamde hoofd. Hij oogde als een oude, vermoeide panter. We hadden het over jullie. Maar hij heeft niets met je zussen. Zijn held ben jij. Sinds jij

bestaat, heeft hij het zich in zijn hoofd gehaald dat jij als enige ter wereld liefde en respect verdient. We hadden het over jou. Maar hij zei meteen dat ik nooit iets van jou had begrepen en dat alleen hij jou door en door kent. Daarmee was de kous af. We waren zo bang om elkaar tegen te spreken dat elk onderwerp gevaarlijk leek en daarom schoven we het aan de kant. Jullie wisten dat wij elkaar daar op die middagen troffen, maar niet dat dat op advies was van die vervloekte neef. Ik zie dat ik de verleden tijd gebruik, maar ik denk echt dat je vader heel ziek is en dat we elkaar nooit meer elke eerste donderdag van de maand zullen treffen in Canova.

Als jij niet zo onbezonnen was, zou ik je zeggen je souterrain te verlaten en weer je intrek te nemen op de Via San Sebastianello. In plaats van de huisbediende zou jij 's nachts kunnen opstaan. Je hebt toch niet echt iets te doen. Viola zit met het huis en Angelica met haar baan en haar dochter. De tweelingmeisjes gaan naar school en zijn nog jong. Je vader kan trouwens niet tegen die tweeling. Hij kan evenmin tegen Viola of Angelica. Wat zijn eigen zussen betreft, Cecilia is oud en met Matilde is het water en vuur. Matilde is nu bij mij en blijft de hele winter. Voor je vader ben jij hoe dan ook de enige ter wereld die hij liefheeft en verdraagt. Maar omdat je bent zoals je bent, besef ik dat

het beter is dat je in je souterrain blijft. Als jij daar bij je vader was, zou je de chaos erger maken en de huisbediende tot wanhoop drijven. Iets anders wat ik je wil zeggen is het volgende. Ik heb een brief gekregen van iemand die zegt dat ze Mara Castorelli heet en dat ze mij vorig jaar heeft leren kennen op een feest in je souterrain. Dat feest herinner ik me, maar er waren zo veel mensen en ik herinner me niemand in het bijzonder. De brief kwam aan op het oude adres in de Via dei Villini. Die iemand vraagt me haar te helpen een baan te vinden. Ze schrijft vanuit een pension waar ze niet kan blijven, omdat het te prijzig is. Ze zegt dat ze een baby heeft gekregen en zou willen komen om die leuke baby te laten zien. Ik heb nog niet geantwoord. Vroeger hield ik van baby's, maar nu heb ik helemaal geen zin om een baby te bewonderen. Ik ben te moe. Ik wil graag van jou weten wie dat mens is en wat voor soort werk ze zoekt, want dat blijft in het midden. Op het moment zelf heb ik aan deze brief geen gewicht gehecht, maar op een gegeven punt bekwam me de twijfel of die baby niet van jou is. Ik begrijp namelijk niet waarom die dame mij heeft geschreven. Ze heeft een wonderlijk handschrift. Je vader heb ik gevraagd of hij ene Martorelli kende als jouw vriendin, hij zei van niet, toen begon hij over de Pastorella-kaas die hij altijd meenam als hij ging zeilen, maar met

je vader is geen zinnig gesprek meer te voeren. Geleidelijk heb ik me wel in mijn hoofd gezet dat deze baby van jou is. Gisteravond na het eten heb ik mijn auto weer tevoorschijn gehaald, wat altijd een hele toer is. Ik ben naar het dorp gereden om je te bellen, maar jij bent nooit te bereiken. Onderweg naar huis moest ik huilen. Deels dacht ik aan je vader, die er zo slecht aan toe is, en deels dacht ik aan jou. Als dat kind van die Martorelli van jou is, wat ga je dan doen, jij, die niks kan. Scholen heb je niet af willen maken. De schilderijen die je kwast met die instortende huizen en die vliegende uilen, daar vind ik niet veel aan. Je vader zegt dat ze mooi zijn en dat ik geen verstand van schilderkunst heb. Mij doen ze denken aan de doeken die je vader als jongeman maakte, maar dan erger. Ik weet het zo net niet. Laat me alsjeblieft weten wat ik moet terugschrijven aan die Martorelli en of ik haar geld moet sturen. Daar vraagt ze niet om, maar dat wil ze vast.

Ik zit nog altijd zonder telefoon. Ik ben ik weet niet hoe vaak gaan reclameren, maar er is niemand geweest. Ga jij ook naar de Telefoonmaatschappij alsjeblieft. Het kost je niets, want het is bij jou in de buurt. Wie weet kent je vriend Osvaldo, die je het souterrain heeft gegeven, wel iemand bij die club. De tweeling zegt dat die Osvaldo daar een neef heeft. Kijk

even of dat klopt. Het was aardig van hem om je dat souterrain te geven zonder er geld voor te vragen, maar dat souterrain is te donker om er te schilderen. Wie weet maak je daarom al die uilen, omdat je daar staat te schilderen met het licht aan en dan denkt dat het buiten donker is. Het moet er ook vochtig zijn en het is een geluk dat ik je die Duitse kachel heb gegeven.

Ik geloof niet dat je me komt feliciteren met mijn verjaardag, want ik geloof niet dat je eraan denkt. Viola en Angelica komen ook niet, want die heb ik gisteren allebei aan de telefoon gesproken en ze konden niet. Ik ben blij met dit huis, maar ik vind het wel onhandig om zo ver van iedereen vandaan te zitten. Ik dacht dat Paria hier geschikt was voor de tweeling. Maar de tweeling is de hele dag de hort op. Ze gaan met hun brommer naar school en eten in een pizzeria in het centrum. Ze maken huiswerk bij een vriendin en komen thuis als het donker is. Zolang ze niet thuis zijn, zit ik in de rats, want ik vind het maar niks dat ze met donker buiten zijn. Al drie dagen is je tante Matilde hier. Ze wilde je vader graag gaan opzoeken, maar hij zei haar niet te hoeven zien. Al jaren staan ze met elkaar op slechte voet. Matilde heb ik maar geschreven om te komen, want ze zat in de put en krap bij kas. Ze heeft verkeerd belegd in van die Zwitserse aandelen.

Ik zei dat ze de tweeling bijles moest geven. Ik zal haar moeten verdragen, maar weet nog niet hoe dat gaat lukken.

Misschien heb ik een vergissing begaan door dit huis te kopen. Op sommige momenten denk ik dat het een vergissing was. Ik krijg hier konijnen. Als ze er zijn, wil ik graag dat jij de hokken maakt. Voorlopig denk ik ze in de houtschuur te zetten. De tweeling wil graag een paard.

Ik zal je zeggen dat de hoofdreden was dat ik Filippo niet steeds wilde tegenkomen. Hij zit op een steenworp afstand van de Via dei Villini en ik kwam hem altijd tegen. Ik vond dat pijnlijk. Hij maakt het goed. Zijn vrouw krijgt dit voorjaar een baby. Mijn god, waarom worden al die kinderen altijd maar geboren, terwijl de mensen ze zat zijn en er niet meer tegen kunnen. Het worden er te veel.

Nu stop ik, ik geef de brief mee aan Matilde, die boodschappen gaat doen, en ik blijf kijken naar de sneeuwval en *Gedachten* van Pascal lezen.

Je moeder'

Na het afschrijven en dichtplakken van deze brief ging ze weer de keuken in. Ze begroette en kuste haar tweeling van veertien, Bebetta en Nannetta, die twee dezelfde blonde paardenstaarten hadden, twee dezelfde blauwe houtje-touwtjessassen

en dezelfde geruite kniekousen en op twee dezelfde brommers naar school gingen. Ze begroette en kustte haar schoonzus Matilde, de dikke, stoere oude vrijster met steil, grijs haar, met een lok die steeds naar voren viel en die ze overmoedig naar achteren wierp. Nergens wees iets op poetsvrouw Cloti. Matilde wilde haar gaan roepen. Ze merkte op dat ze elke ochtend een kwartier later opstond en elke ochtend klaagde over haar matras, dat ze te knobbelig vond. Toen dook die Cloti op en ze glipte de gang door met een heel korte, bolstaande hemelsblauwe peignoir en lang grijs haar over haar schouders. Even later kwam ze haar badkamer uit met een stijf, nieuw bruin schort voor. Haar haar had ze met twee kammen opgestoken. Ze begon de bedden op te maken, waarbij ze met immense weemoed de dekens wegtrok en in elk gebaar haar ontslagwens tot uiting bracht. Matilde deed een Tiroler mantel aan en zei dat ze te voet boodschappen ging doen, met haar kloeke, diepe stem prees ze de sneeuw en de gezonde, koude lucht. Ze gebood die uien te gaan koken die ze in de keuken had zien hangen. Ze had een goed recept voor uiensoep. Cloti tekende dof aan dat die uien allemaal bedorven waren.

Adriana was nu gekleed en had een tabakskleurige broek en een zandkleurige trui aan. Ze ging in de woonkamer bij de brandende haard zitten, maar las niet de *Gedachten* van Pascal. Ze las niets en keek evenmin naar de sneeuw buiten, want opeens meende ze de pest te hebben aan dat bultige sneeuwlandschap

dat door de ramen te zien was, en ze liet haar hoofd op haar handen rusten en wreef haar voeten en enkels in de tabakskleurige kousen en zo ging heel de ochtend voorbij.